

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/155/2016
Identifikačné číslo spisu:	7914208865
Dátum vydania rozhodnutia:	07.06.2017
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:7914208865.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne DPS financial consulting, s. r. o., so sídlom v Trnave, Mikovíniho 10, zastúpenej JUDr. Ivanou Zmekovou, advokátkou v Bratislave, Zámocká 18, proti žalovanej W. N., trvalo bytom Y., o 107,52 € s príslušenstvom, vedenom Okresným súdom Trebišov pod sp. zn. 12C/144/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 15. marca 2016 sp. zn. 5Co/83/2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 15. marca 2016 sp. zn. 5Co/83/2015 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) zhora označeným rozsudkom potvrdil ako vecne správny rozsudok Okresného súdu Trebišov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“ a spolu s odvolacím súdom tiež „nižšie súdy“) z 18. novembra 2014 č. k. 12C/144/2014-19 (ktorým došlo k zamietnutiu a k nepriznaniu žalovanej náhrady trov konania); okrem toho tiež rozhodol, že žalobca (správne „žalobkyňa“) nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanej sa ich náhrada nepriznáva. Potvrdzujúce rozhodnutie odôvodnil vecnou správnosťou preskúmaného rozsudku prvoinštančného súdu i stotožnením sa s jeho dôvodmi, majúci za to, že ani jeden z odvolaním uplatnených odvolacích dôvodov nie je daný. Špecificky k vecnej (tzv. aktívnej) legitímácii žalobkyne uviedol, že túto žalobkyňa v dôsledku postúpenia pohľadávky UK Profit-u zmluvou z 8. septembra 2014 nemala už v čase vyhlásenia rozsudku prvoinštančného súdu o navrhutej zmene účastníka nebolo možné rozhodnúť, pretože nebol predložený žiadny dôkaz na súhlas UK Profit-u so vstupom do konania.

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) zrušil rozsudky oboch nižších súdov s vrátením vecí na ďalšie konanie súdu prvej inštancie. Dovolaním namietala odňatie jej postupom odvolacieho súdu možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „O. s. p.“), keď jednak súd prvej inštancie nemal rozhodovať bez nariadenia pojednávania, ak dôkazy predložené žalobkyňou považoval za

nedostatočné a jeho list z 9. októbra 2014 nešlo považovať za výzvu na predloženie dôkazov, okrem toho ale neobstoí ani nerozhodnutie o jej návrhu na zmenu v osobe žalobkyne z dôvodov uvedených odvolacím súdom, ktorý mal povinnosť osobu navrhnutú za novú žalobkyňu vyzvať na vyjadrenie súhlasu či nesúhlasu so vstupom do konania, ale takúto povinnosť si nespínil.

3. Žalovaná dovolací návrh nepodala.

4. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej tiež len „C. s. p.“). Najvyšší súd, prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže však dovolanie tu bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení O. s. p. Nevyhnutnosť takéhoto postupu vyplýva zo základných princípov C. s. p. a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 aj 2 C. s. p.), ako aj princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

5. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom ostala zachovaná aj po nadobudnutí účinnosti nových kódexov civilného procesného práva (v tejto súv. por. tiež § 10a ods. 1 O. s. p., § 35 C. s. p. aj nedostatok osobitnej úpravy v Civilnom mimosporovom poriadku, teda v zákone č. 161/2015 Z. z.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas k tomu oprávneným subjektom, zastúpeným advokátkou v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a súčasne aj dôvodné (nech aj za stavu možnosti stotožnenia sa s dovolaním len pokiaľ šlo o jednu z oboch takýmto podaním namietaných nesprávností v postupe nižších súdov).

6. Dovolaním šlo podľa rozhodnej úpravy napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.). O. s. p. upravoval prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach §§ 237 a 238.

7. V zmysle ustanovenia § 238 O. s. p. platilo, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O. s. p.); rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

8. V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. Nejde totiž o zmeňujúci, ale o potvrdzujúci rozsudok; rozhodnutiu odvolacieho súdu v tejto veci nepredchádzalo žiadne rozhodnutie dovolacieho súdu (takže ani nebolo možným odchýlenie sa od názoru, ktorý tu nebol); nejde tu ani o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a napokon sa nejedná ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, vyslovujúci vo výroku neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4. Dovolanie preto podľa týchto zákonných ustanovení prípustné nie je.

9. V súlade s ustanovením § 242 ods. 1 O. s. p., ukladajúcim dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p. (zvlášť ak práve prípustnosti

dovolania podľa takéhoto ustanovenia sa výslovne žalobkyňa dovoľavala). Toto zákonné ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku aj uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, bolo postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

10. Vady konania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. žalobkyňa nenamietala a ich existenciu po preskúmaní veci nezistil ani dovolací súd.

11. Žalobkyňa však v dovolaní tvrdila, že jej postupom odvolacieho (resp. i prvoinštančného) súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

12. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu procesných práv zaručovaných mu v O. s. p. alebo iným predpisom procesného práva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie odvolania, právo vyjadriť sa k podanému odvolaniu, právo na doručenie vyjadrenia k odvolaniu a pod.).

13. Z obsahu spisu vyplýva, že prvoinštančný súd zamietol žalobu bez nariadenia pojednávania z dôvodu nepreukázania žalobkyňou ňou uvádzaných tvrdení a v odôvodnení jeho rozsudku o nedostatku vecnej (tzv. aktívnej) legitimácie niet žiadnej zmienky (tu por. č. l. 19 a 20), že žalobkyňa v rámci odvolania z 23. decembra 2014, došlého prvoinštančnému súdu 29. deň rovnakého mesiaca i roka navrhla (s poukazom na uzavretie zmluvy o postúpení pohľadávok) svoju zámenu obchodnou spoločnosťou UK Profit, spol. s r. o., so sídlom v Nitre, Hornočermánska 797/59 a zároveň vyhlásila (rozumej žalobkyňa majúca z konania vystúpiť), že postupkyňa so vstupom do konania súhlasí (tu por. najmä č. l. 23 a 24) a že následne odvolací súd (po predložení m u vec i n a rozhodnutie o odvolaní) u ž len (bez ďalšieho) pristúpil k upovedomeniu o tom, že v prejednávanej veci rozhodne rozsudkom bez nariadenia pojednávania a takto aj neskôr dovolaním napadnutým rozsudkom rozhodol (tu napokon por. č. l. 75, 76 a 78-80 spisu).

14. Podľa § 92 ods. 2 O. s. p. (v rozhodnom znení účinnom v čase urobenia návrhu na zmenu v osobe žalobkyne) ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ (tu žalobkyňa) alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli. Podľa odseku 3 rovnakého ustanovenia súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa (tu opäť žalobkyne); súhlas odporcu (tu žalovanej) alebo toho, kto má vstúpiť na jeho miesto, sa nevyžaduje; pričom právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania (tu žaloby) zostávajú zachované. Napokon podľa odseku 5 citovaného paragrafu O. s. p. ak je potrebný súhlas účastníkov alebo toho, kto má vstúpiť do konania, súd ich vyzve na vyjadrenie do 15 dní od doručenia návrhu podľa odsekov 1, 2 alebo odseku 4 a o návrhoch súd rozhodne do 30 dní od ich doručenia alebo do 30 dní od vyjadrenia dotknutých osôb, ak je potrebný ich súhlas.

15. Z vyššie uvedeného vyplýva, že podmienkami postupu podľa § 92 ods. 2, 3 a 5 O. s. p., prichádzajúceho do úvahy v prípadoch straty vecnej legitimácie na niektorej strane sporu až po začatí konania a podľa § 216 ods. 1 O. s. p. a contrario možného (na rozdiel od rozšírenia pôvodného okruhu účastníkov konania podľa § 92 ods. 1 O. s. p. alebo jednoduchej zámeny účastníkov na jednej, druhej alebo i oboch stranách sporu, nemajúcej pôvod v prevode alebo prechode práva či povinnosti, o ktorých sa koná, podľa § 92 ods. 4 O. s. p.) aj v odvolacom konaní sú 1/ návrh pôvodného žalobcu alebo toho, kto má na jeho miesto do konania vstúpiť, 2/ preukázanie nástupu skutočnosti, s ktorou

právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práva či povinnosti, o ktorých sa koná (teda preukázanie, že nastala samotná takáto skutočnosť a nie tiež toho, že právo či povinnosť boli aj platne prevedené alebo platne prešli na inú osobu - ktoré preukazovanie prislúcha až dokazovaniu vo veci samej) a 3/ súhlas nového (do konania majúceho vstúpiť) účastníka, pokiaľ tento má nahradiť pôvodného žalobcu a zároveň nie je navrhovateľom zmeny (kedy je súhlas obsiahnutý už v samotnom návrhu a logicky nemožno už trvať na potrebe zadovažovania jeho ďalšieho súhlasu). Len ak nie je splnená podmienka návrhu (o aký prípad však v prejednávanej veci nejde), nemá súd o čom rozhodovať. Ak nie je splnená podmienka preukázania nástupu rozhodnej právnej skutočnosti, vylučuje to len úspech návrhu na zmenu, nie však rozhodnutie o takomto návrhu a napokon ak chýba súhlas účastníka majúceho zaujať miesto patriace skôr niekomu inému, zákon vyžaduje, aby bol na vyjadrenie súhlasu alebo nesúhlasu vyzvaný (s tým, že ak požiadavka na vyslovenie súhlasu ostane ignorovanou, nasledovať bude rovnaký postup ako v prípade nepreukázania nástupu právnej skutočnosti, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práva - tu rozumej nevyhovenie návrhu na zmenu).

16. Z obsahu spisu je potom zrejmé, že vyššie uvedenými pravidlami sa odvolací súd v prejednávanej veci neriadil a svojím postupom tak nielenže do konania majúcej vstúpiť žalobkyni uprel právo vyjadriť sa, či s návrhom svojej právnej predchodkyne na zaujatie procesného postavenia prislúchajúceho takejto osobe súhlasí, ale za predpokladu očakávateľného súhlasu postupkyne zo zmluvy o postúpení pohľadávok dnešnej žalobkyni (dovolateľke) uprel tiež právo z konania ešte pred jeho právoplatným skončením vystúpiť a byť nahradenou inou osobou v čase, v ktorom všetko nasvedčovalo tomu, že pôvodná žalobkyňa nositeľkou žalobou uplatneného práva nie je.

17. Dovolaciemu súdu preto neostalo iné, než rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 450 C. s. p.). Nebol dôvod pre zrušenie aj rozsudku súdu prvej inštancie, pretože to platná úprava procesného práva podmieňuje nemožnosťou dosiahnutia nápravy zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu a o ten prípad tu nešlo (keďže nápravu opomenutia pri zadovažovaní súhlasu s návrhom na zmenu v osobe žalobkyne, ako aj naň nadväzujúceho opomenutia rozhodnúť o návrhu, o ktorom je reč, urobeného až v odvolacom konaní, je povolaný zjednať ten, kto sa takýchto opomenutí dopustil, čiže odvolací súd).

18. V novom rozhodnutí bude rozhodnuté znova o trovách pôvodného konania aj dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

19. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.